OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANLARINDA YAPILAN İNKILAPLAR

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANLARINDA YAPILAN İNKILAPLAR

TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU:

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimin en büyük sorunu öğretim birliğinin bulunmamasıydı. Eğitim ve öğretimde birliği gerçekleştiren Tevhid-i Tedrisat Kanunu, eğitim sisteminde laik, millî, akla dayalı, bilimsel ve çağın sosyal ihtiyaçlarına göre düzenleme yapabilme imkânı tanıdığından Türk inkılabının en önemli adımlarından biri oldu. Kanun gereği azınlıklara ve yabancılara ait okullarda dinî ve siyasi propagandalara izin verilmemiş, bu okullar Millî Eğitim Bakanlığının denetimine bırakılmıştı. Azınlıklara ve yabancılara ait okullarda Türkçe, tarih ve coğrafya derslerinin Türk öğretmenler tarafından verilmesi zorunluluğu getirilmişti. Bu şartları kabul etmeyen okullara da Türkiye Cumhuriyeti'nde faaliyet gösterme izni verilmemişti.

Harf İnkılabı: Mustafa Kemal, 8 Ağustos 1928'de İstanbul Gülhane Parkı'nda halka hitap ederek harf inkılabını şöyle duyurdu: "Arkadaşlar, güzel dilimizi ifade etmek için yeni Türk harflerini kabul ediyoruz." Mustafa Kemal, bütün yurttaşlara yeni harflerle okuma yazma öğretilmesini istedi.1 Kasım 1928'de yeni harflerin kullanılması bir kanunla resmî hâle geldi. Yeni harflerin resmen kabulü ile ülkede okuma yazma seferberliği başlatıldı. 11 Ekim 1928'de Millet Mekteplerinin açılması kararlaştırıldı. Bu okullar halkın işlerini aksatmadan onları yeni alfabe ile okuryazar yapmayı hedefliyordu. Gazi Mustafa Kemal, halkçılık ilkesi doğrultusunda

kurulan ve kendisine başöğretmenliği teklif edilen Millet Mektepleri 'nin başöğretmenliğini kabul etti.

Tarih Alanındaki Çalışmalar: Atatürk'e göre, millî kültürün temelleri esas olarak millî tarihte aranmalıdır. Yeni Türk tarih görüşüne "Türk Tarih Tezi" denmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin tarih görüşü olan Türk Tarih Tezi, hanedan eksenli tarih yerine millet eksenli tarih yazımını esas almıştır. Bu amaçla oluşturulan Türk Tarih Heyeti "Türk Tarihinin Ana Hatları" adlı bilimsel eseri meydana getirmiştir. Ardından 15 Nisan 1931'de Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti (Türk Tarih Kurumu) kurulmuştur. Türk Tarih Tezi çalışmalarına süreklilik getirecek bilim insanı yetiştirmek için de 9 Ocak 1936'da Ankara'da Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi kuruldu. Türk tarihini bilimsel yöntemlerle araştırarak Türk milletinin tarih içerisinde oynadığı olumlu rolü ortaya çıkarmak, Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi doğrultusunda atılan bir adım olmuştur.

Dil Alanındaki Çalışmalar: 12 Ekim 1932'de Türk Dili Tektik Cemiyeti (Türk Dil Kurumu) kuruldu.Türk Dili Tektik Cemiyetinin amacı, millî ve uluslararası kongrelerde Türk dilinin zenginliğini ortaya çıkarmaktı.Türk dilini zenginleştirmek, canlı tutmak ve yabancı kelimelerden kurtarmak için yapılan çalışmalar ve açılan kurumların faaliyetleri Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi gereğidir.

Üniversite Reformu: 31 Mayıs 1932'de TBMM'de kabul edilen kanunla Darülfünûn kapandı ve 31 Temmuz 1933 itibariyle İstanbul Üniversitesi kuruldu. İstanbul Üniversitesinin kurulması ve 1925'te Ankara Hukuk Mektebinin açılmasıyla bilimsel çalışmalar yapacak ve bilim insanı yetiştirecek yükseköğretim kurumuna sahip olundu.

Ardından 1936 yılında Dil ve Tarih, Coğrafya Mektebinin açılması, Atatürk Önderliğindeki cumhuriyet yönetiminin bilimsel gelişmelere verdiği önemin somut birer kanıtıdır.

Güzel Sanatlar ve Spor: Türk inkılabının toplum hayatına getirdiği en büyük dönüşümlerden birisi de güzel sanatlar alanında olmuştur. Atatürk bu konuyu: "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile ifade etmiştir. Atatürk, sanat alanındaki gelişmelere öncülük ederek çağdaş uygulamaların hızlı bir biçimde gelişmesini sağlamıştır. 1926'da açılan Gazi Eğitim Enstitisünde resim bölümü açılmıştır. 1928'de Osmanlı döneminden kalan Sanayi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisine dönüştürülerek çağdaş bir nitelik kazandırılmıştır. 1937'de İstanbul Resim ve Heykel Müzesi açılmıştır. Müzik alanında klasik Türk müziği yanında halk müziği araştırmaları ve çok sesli Batı müziği çalışmalarına yer verilmiştir. 1924'te Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu) kurulmuştur. 1932'de Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası kurulmuş, 1934'te Millî Musiki Akademisi, 1936'da Ankara Konservatuvarı açılmıştır.Tiyatro alanındaysa Osmanlı döneminde faaliyet gösteren Darülbedayi, 1934'te çağın gereklerine göre İstanbul Şehir Tiyatrosuna dönüştürülmüştür. Atatürk, Türk milletinin sanatla duygusal niteliklerinin gelişmesi yanında spor faaliyetlerine önem vermiştir. Atatürk Türk milletinin tarih boyunca güreş, ata binme ve cirit gibi spor faaliyetleriyle çevresel şartlara daha dirençli olduklarını vurgulamıştır.

SORULAR

1) Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin amacı; ''Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri arasında değerine yaraşır yüksekliğe eriştirmek'' olarak belirlenmiştir.

Buna göre;

I. Türkçe'nin yabancı dillerin etkisinden kurtulması,

II. Türkçe'nin bilim dili hâline getirilmesi,

III. Yeni Türk harflerinin kabul edilmesi.

uygulamalarından hangilerinin gerçekleştirilmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve II
E) I ve III

Cevap: D

2) Cumhuriyet Dönemi eğitiminin temel ilkeleri arasında yer alan;

"Eğitim programı ulusun bugünkü durumuna ve değerlerine, toplumsal yaşamın gereksinimlerine, çevre koşulları ve çağın gereklerine tamamen uygun olmalıdır."

anlayışında eğitim sisteminin hangi özellikleri vurgulanmıştır?

A) Laik - Demokratik
B) Çağdaş - Laik
C) Millî - Çağdaş
D) Karma - Demokratik
E) Laik – Ulusal

Cevap: C

3) 1 Kasım 1928'de kabul edilen kanunla, Latin harfleri Türkçeye uyarlanarak günümüz Türk alfabe sistemine geçilmiştir.

Bu uygulama ile;

I. Okur-yazar oranını artırmak,

II. Batı ile ilişkileri kolaylaştırmak,

III. Türkçeyi yabancı kelimelerden arındırmak

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve II
E) I, II ve III

Cevap: D